

ŠALIES PEDAGOGŲ DARBO IR KVALIFIKACIJOS KĖLIMO SĄLYGOS. PROFESINĖS SĄJUNGOS VAIDMUO

Tyrimo ataskaita

Ataskaitą parengė: Daiva Atmanavičienė

Duomenų rinkimo data 2009 m. kovo – rugpjūčio mėn.

Ataskaitos atlikimo data: 2009 m. spalio 30 d.

TURINYS

I.	TYRIMO PRISTATYMAS.....	3
II.	APKLAUSOS DUOMENŲ ANALIZĖ.....	5
1.	BENDRI DUOMENYS.....	5
2.	DARBO SĄLYGOS.....	8
3.	KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS.....	14
4.	DISKRIMINACIJA DARBE.....	18
5.	PROFSĄJUNGA. KOLEKTYVINĖ SUTARTIS.....	19
6.	ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ DARBO SĄLYGŲ GERINIMAS.....	24
III.	IŠVADOS.....	28
IV.	REKOMENDACIJOS.....	32
V.	PRIEDAI.....	34

I. TYRIMO PRISTATYMAS

1. Tyrimo tikslai:

1. Nustatyti ir įvertinti kaip pasikeitė švietimo darbuotojų padėtis per pastaruosius 2 metus bei įvertinti esamą švietimo darbuotojų situaciją įvairių tipų ugdymo įstaigose.
2. Numatyti perspektyvines švietimo darbuotojų darbo sąlygų gerinimo kryptis, susikaupusių problemų sprendimo būdus.

2. Tikslinė grupė:

- Švietimo įstaigų darbuotojai.

3. Tyrimo metodai:

- Švietimo įstaigose dirbančių ir įvairiose šalies savivaldybėse gyvenančių pedagogų anketavimas;

4. Atranka.

4.1 Imties dydis:

- 119 pedagogų.

4.2 Atrankos metodas:

Tyrimo metu buvo siekiama apklausti kuo daugiau įvairiose šalies vietose gyvenančių ir dirbančių pedagogų. Apklausa vyko išdalinant ir iš karto surenkant apklausos anketas taip pat internetu. Daugiausia respondentų buvo apklausta interneto pagalba.

1 lentelėje kt. puslapyje pateikiamos pagrindinės respondentų socialinės-demografinės charakteristikos.

1 A. lentelė.

Respondentų socialinė-demografinė padėtis

		Skaičius	Proc.
Lytis	Vyras	26	22
	Moteris	93	78
Išsilavinimas	Aukštasis universitetinis	106	89
	Spec. vidurinis	9	8
	Aukštasis neuniversitetinis	4	3
Pareigybė	Mokytojas (-a)	85	72
	Auklėtojas (-a)	15	13
	Bibliotekininkas (-ė)	6	5
	Administracijos darbuotojas (-a)	5	4
	Socialinis pedagogas (-ė)	5	4
	Spec. pedagogas (-ė)	3	2
Profesinė kvalifikacija	Mokytojas (-a)	14	12
	Auklėtojas (-a)	4	3
	Vyr. mokytojas	47	39
	Vyr. auklėtojas	11	10
	Metodininkas	34	28
	Ekspertas	9	8

II. APKLAUSOS DUOMENŲ ANALIZĖ

1. Bendri duomenys

1.1. Vietovė, kurioje vyko apklausa

Tyrimo metu respondentų buvo prašoma nurodyti kokioje vietovėje yra švietimo įstaiga, kurioje jie dirba, kadangi nuo to priklauso kvalifikacijos kėlimo galimybės.

Beveik trečdalis (32 proc.) respondentų gyvena ir dirba Vilniaus mieste ar rajone, beveik penktadalis – Kauno mieste ar rajone.

2 lentelė.

„Vietovė, kurioje dirbate“ (proc., N=100)

Vietovės pavadinimas	Procentai
Vilniaus miestas ir raj.	32
Kaunas	15
Ukmergė	9
Marijampolė	6
Švenčionėliai	5
Klaipėda	4
Pabradė	4
Švenčionys	4
Šalčininkų raj.	4
Garliava	3
Kupiškis	3
Anykščiai	2
Šiauliai	2
Trakai	2
Raguvėlė	2
Panevėžys	1
Šiauliai	1
Rokiškis	1

1.2. Ugdymo įstaigos tipas. Aktyviausiai apklausoje dalyvavo vidurinių mokyklų (29 proc.) bei gimnazijų (23 proc.) pedagogai. Pasyviausi - spec. ir meno mokyklų pedagogai.

3 lentelė.

„Ugdymo įstaigos tipas“

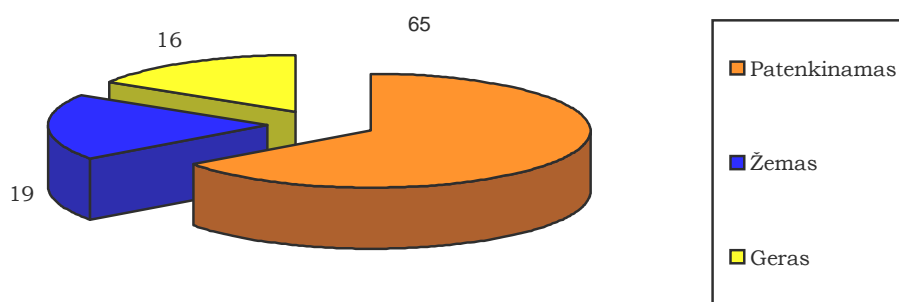
Ugdymo įstaigos tipas	Procentai
Vidurinė mokykla	29
Pagrindinė mokykla	23
Gimnazija	17
Profesinė mokykla	9
Ikimokyklinio ugd. įstaiga	8
Kolegija	6
Spec. mokykla	5
Meno mokykla	3

1.3. Finansinė padėtis

Tyrime dalyvavusių pedagogų materialinę finansinę situaciją atspindi gaunamos darbinės pajamos (įskaitant ir pašalpas, kompensacijas) bei galimybė už jas ne tik prasimaitinti, susimokėti už butą, bet ir turėti lėšų kvalifikacijos kėlimui, pramogoms, laisvalaikiui. Apklausos metu respondentų buvo prašoma įvertinti savo pragyvenimo lygį. Atsakymų pasiskirstymas šiuo klausimu nurodytas 1 diagramoje.

1 diagrama.

„Finansiniu atžvilgiu savo pragyvenimo lygį Jūs laikote“ (proc., N=100)

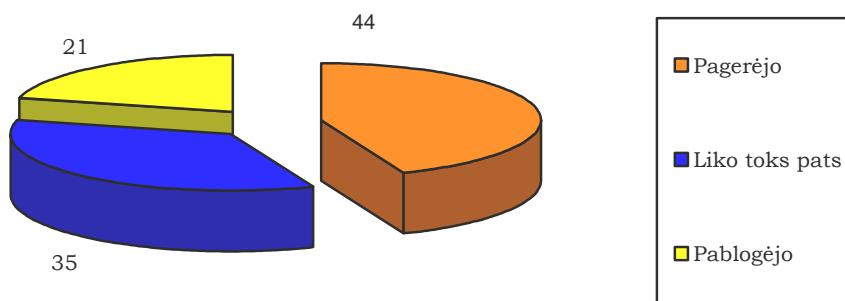

Paaiškėjo, kad absoliuti dauguma respondentų savo pragyvenimo lygį laiko arba patenkinamu (65 proc.), arba žemu (19 proc.). Šis rodiklis rodo, jog apklausoje dalyvavusių pedagogų šeimų pajamos nėra didelės, gaunamų lėšų pakanka tik būtiniausioms reikmėms patenkinti t.y. susimokėti už butą ir maistui. Kitiems poreikiams – kvalifikacijos kėlimui, laisvalaikiui ir pramogoms bei kelionėms pinigų neužtenka. Tik 16 proc. respondentų savo pragyvenimo lygį laiko geru, o aukštu – nė vienas.

Apklausoje metu taip pat buvo svarbu išsiaiškinti kaip keitėsi pedagogų finansinė padėtis pastarųjų dviejų metų bėgyje t.y. prieš atlyginimų pakėlimą ir iki dabar, kada šalyje aiškiai juntamos ekonominės finansų krizės pasekmės. Nuomonių pasiskirstymą šiuo klausimu atspindi 2 diagrama.

2 diagrama.

**„Finansiniu atžvilgiu Jūsų pragyvenimo lygis paskutinių 2 metų bėgyje“
(proc., N=100)**

44 proc. respondentų pažymėjo, kad pastarųjų dviejų metų bėgyje jų gyvenimo lygis finansiniu požiūriu pagerėjo, nes didėjo pedagogų darbo užmokestis. Šiek tiek daugiau kaip trečdalis – 35 proc. – apklausoje dalyvių nurodė, jog nepakito ir 27 proc. - pablogėjo. Paskutinį atsakymo variantą pasirinko tie respondentai, kuriems arba patiems sumažėjo darbo krūvis arba jų šeimos nariai buvo atleisti iš darbo. Gyvenimo lygio suprastėjimas susijęs ir su ekonominėmis tendencijomis darbo rinkoje, nes pastarųjų dviejų metų bėgyje išlaidos būtiniausioms prekėms ir paslaugoms augo sparčiau nei darbo užmokesčiai. Pažymėtina, kad suprastėjusiu pragyvenimo lygiu labiau linkę buvo skųstis tie pedagogai, kurie apklausoje anketas pildė š.m. birželio – rugpjūčio mėnesiais bei Vilniaus mieste ar rajone gyvenantys ir dirbantys pedagogai.

2. Darbo sąlygos

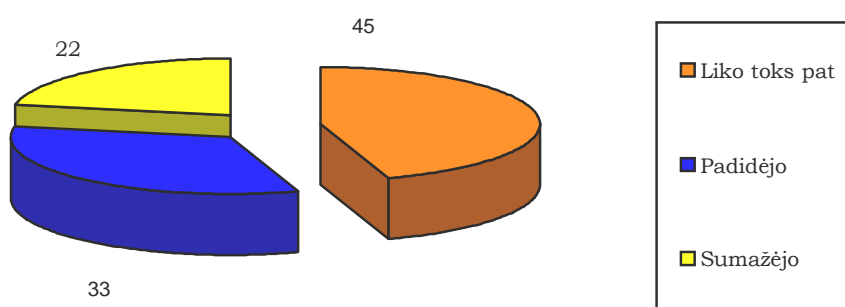
2.1. Darbo krūvis. Darbo sutarties rūšis.

Apklausos metu buvo svarbu išsiaiškinti kokių darbo krūviu dirba šalies pedagogai. Per didelis darbo krūvis neigiamai įtakoja darbo kokybę bei pedagogo sveikatą. Paaiškėjo, kad beveik pusė - 47 proc. apklaustų pedagogų dirba pilnu užimtumu, 35 proc. – užimti dalinai ir 18 proc. turi virškrūvius.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti kaip keitėsi šalies pedagogų krūvis dviejų pastarųjų metų laikotarpiu. Situaciją atspindi 3 diagrama.

3 diagrama.

„Krūvio pokytis pastarųjų 2 metų laikotarpiu“. (proc., N=100)

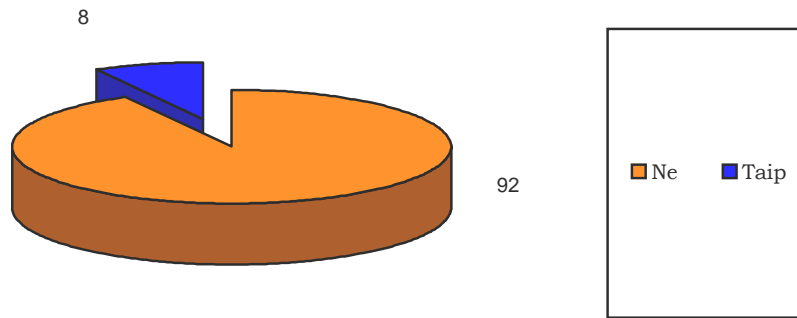
Beveik pusė – 45 proc. – apklausoje dalyvavusių pedagogų nurodė, kad jų krūvis pastarųjų dviejų metų laikotarpiu išliko stabilus. 33 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad jų pedagoginio darbo krūvis didėjo, o 22 proc. – sumažėjo. Sumažėjusių darbo krūviu labiausiai skundėsi pagrindinių mokyklų pedagogai. Keletas apklausos dalyvių nurodė, kad jie patys norėjo dirbti mažiau. Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti ar švietimo įstaigų darbuotojai norėtų dirbti mažesniu darbo krūviu, pagal kitas lanksčias darbo organizavimo formas. Apibendrinus rezultatus paaiškėjo, kad mažiau norėtų dirbti vos 19 proc. apklaustųjų, o lanksčiau organizuoti savo darbą pareiškė norą net 35 proc. apklaustųjų. Net 44 proc. respondentų nurodė, kad nori dirbti daugiau, kas, be abejo, didžiąja dalimi sietina su noru uždirbti daugiau.

Absoliuti dauguma apklausos dalyvių – net 95 proc. dirba pagal neterminuotas darbo sutartis ir tik 5 proc. – pagal terminuotas.

2.2. Darbo keitimas. Apklauso anketoje buvo pateiktas klausimas dėl darbo keitimo visoje pedagogo profesinėje karjeroje. Atsakymų pasiskirstymą šiuo klausimu atspindi 4 diagrama.

4 diagrama.

„Darbo keitimas“ (proc., N=100)

Paaiškėjo, kad absoliuti dauguma šalies pedagogų išlieka ištikimi ir savo pasirinktai profesijai, ir savo mokymo įstaigai. Tie, kurie keitė darbą, tai perėjo iš vienos mokyklos ar ikimokyklinės ugdymo įstaigos į kitą, kuri yra arčiau gyvenamosios vietos.

2.3. Pedagoginio darbo stažas. Karjera.

Apklauso metu buvo siekiama išsiaiškinti respondentų pedagoginį darbo stažą ir jo įtaką karjerai ugdymo įstaigoje. Situaciją šiuo klausimu atspindi 4 lentelė.

4 lentelė.

„Pedagoginio darbo stažas dabartinėje darbovietėje“

Pedagoginio darbo stažas, metais	Procentai
1-5	9
6-10	14
11-15	17
16-25	41
26-35	19

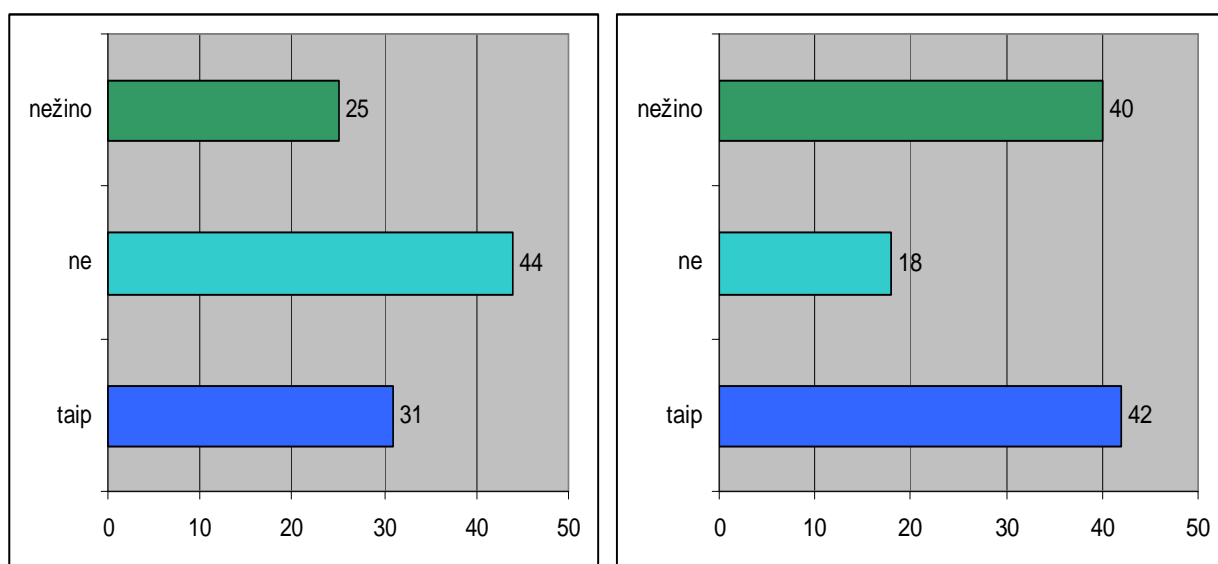
Daugumos apklauso dalyvių (77 proc.) pedagoginio darbo stažas vienoje mokymo įstaigoje nuo 11 iki 34 metų. Nepaisant didelio darbo stažo vienoje ir toje pačioje mokymo įstaigoje, pakilti pareigose pavyko vos 7 proc. respondentų, o net 93

proc., nepaisant didelio darbo stažo – ne. Beveik visi, nurodę, kad pakilo pareigose – vyrai.

2.4. Mikroklimatas. Pastangų ir gebėjimų vertinimas iš administracijos ir bendradarbių pusės.

Apklausoje metu buvo svarbu sužinoti kaip ugdymo įstaigose dirbantys pedagogai jaučiasi darbo vietoje t.y. koks yra psichologinis klimatas, kurį didžiaja dalimi nulemia santykiai su administracijos atstovais bei bendradarbiais. Respondentų pastangų vertinimą iš administracijos ir bendradarbių pusės atspindi 5 diagrama.

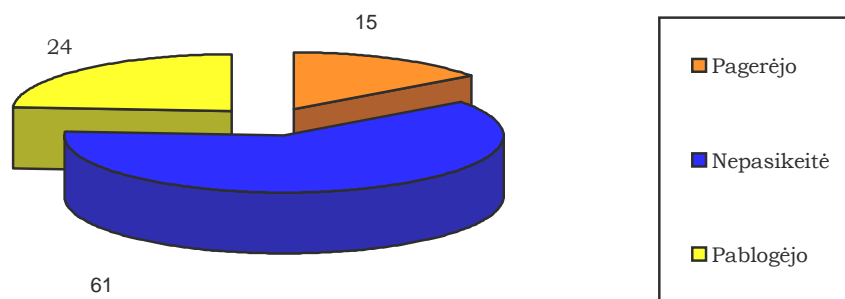
Pastangų vertinimas iš administracijos pusės (proc., N=100) ***Pastangų vertinimas iš bendradarbių pusės (proc., N=100)***

Apklausoje dalyvavę pedagogai jaučiasi labiau vertinami iš bendradarbių nei iš administracijos pusės. Beveik du trečdaliai apklausos dalyvių – 69 proc. – pažymėjo, kad per pastaruosius dvejus metus nepajuto, kad švietimo įstaigų vadovai būtų pastebėję ir vienaip ar kitaip įvertinę jų gebėjimus ar pastangas. Daugiau kaip pusė respondentų teigia, kad nesulaukė pagiriamojo žodžio dėl atliekamo darbo ir iš bendradarbių pusės. Tikėtina, kad tai didžiaja dalimi įtakojo prastą mikroklimatą šalies švietimo įstaigose. Apklausoje dalyvių nuomonę apie mikroklimatą bei jo pagerėjimą pastarųjų dviejų metų laikotarpiu atspindi 6 diagrama.

6 diagrama.

„Mikroklimato pagerėjimas pastarųjų 2 metų laikotarpiu“ (proc., N=100)

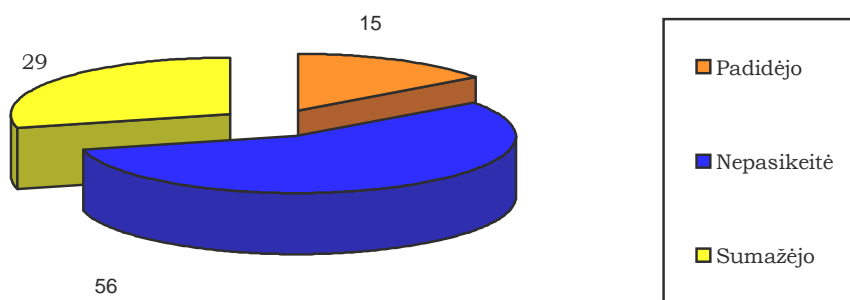
Daugiau kaip pusė – 61 proc. - respondentų pažymėjo, kad darbo vietos mikroklimatas pastaruoju laikotarpiu nepasikeitė, t.y. nei pagerėjo, nei pablogėjo. Pagerėjusiu mikroklimatu gali džiaugtis vos 15 proc., o pablogėjusiu – 24 proc. apklaustųjų.

2.5. Pasitenkinimas atliekamu darbu.

Daugumoje šalies ugdymo įstaigų esantis prastas mikroklimatas nemaža dalimi įtakoja ir pakankamai žemą pasitenkinimą atliekamu darbu. Remiantis apklausos duomenimis tenka konstatuoti, kad daugiau kaip pusei - net 56 proc. - respondentų pasitenkinimas atliekamu savo, kaip pedagogo, darbu nei padidėjo, nei sumažėjo. Pasitenkinimo atliekamu darbu padidėjimą pajuto vos 15 proc. respondentų ir net 29 proc. nurodė, kad sumažėjo. Tai iliustruoja 7 diagrama.

7 diagrama.

„Pasitenkinimo atliekamo darbu padidėjimas pastarųjų 2 m. laikotarpiu“ (proc., N=100)

Apibendrinus apklausos dalyvių nuomones šiuo klausimu tenka pripažinti, kad nemaža dalis respondentų prastai jaučiasi savo darbo vietoje, atliekamas darbas

neteikia malonumo. Tai galėtų reikšti tai, kad jie dirba nemėgstamą darbą, o keisti jį bijo dėl neryžtingumo arba neturi į ką.

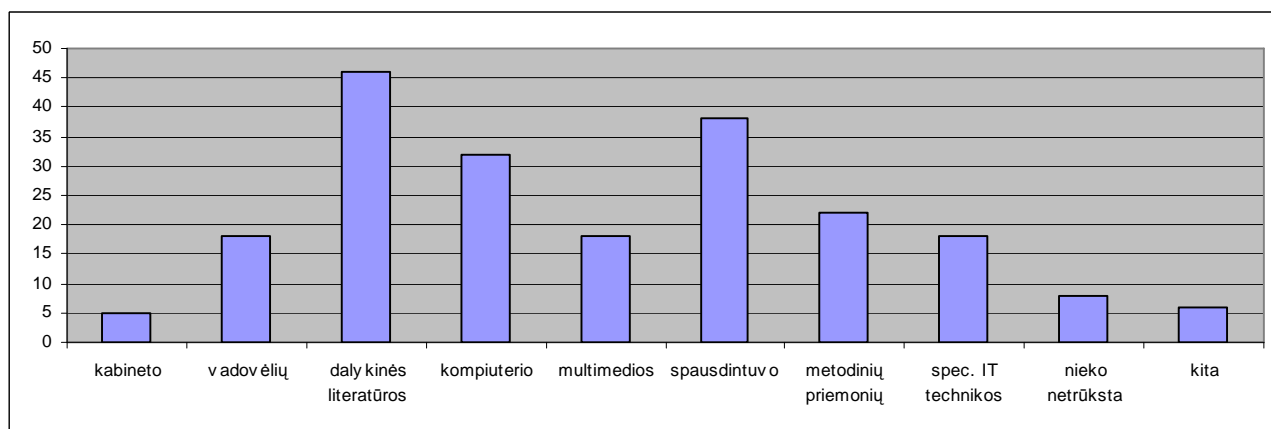
2.6. Darbo vietos aprūpinimas.

Siekiant tinkamai perteikti dėstomą medžiagą ugdytiniams, svarbų vaidmenį vaidina tinkamai aprūpinta darbo vieta, t.y. savo kabineto turėjimas, aprūpinimas jo kompiuteriu bei kita organizacine technika, pakankamas skaičius vadovėlių, dalykinės literatūros buvimas. Remiantis apklausos duomenimis tenka konstatuoti, kad tinkamai aprūpinta darbo vieta gali pasigirti vos 12 proc. respondentų. Kiti apklausos dalyviai nurodė, kad turi iš dalies (43 proc.) arba prastai (45 proc.) aprūpintą darbo vietą.

Apklausoje dalyvavusių švietimo įstaigų darbuotojų buvo paprašyta įvardinti ko konkrečiai jiems labiausiai trūksta darbo vietoje, siekiant pagerinti, palengvinti ugdymo procesą. Situaciją šiuo klausimu atspindi 8 diagrama.

8 diagrama.

„Ko trūksta darbo vietoje?“

Remiantis diagramos duomenimis tenka konstatuoti, kad labiausiai šalies pedagogams trūksta dalykinės literatūros, kompiuterių bei su jais susijusios IT technikos, vadovėlių. Pilnai aprūpinta darbo vieta gali džiaugtis vos 8 proc. apklausos dalyvių.

2.7. Grėsmė netekti darbo.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti ar ugdymo įstaigų darbuotojai yra ramūs dėl savo darbo vietos. Apklausos rezultatai parodė, kad daugiau kaip du trečdaliai – 70 proc. tyrime dalyvavusių pedagogų nesucidūrė su grėsme netekti darbo. Vis tik 25 proc. respondentų pažymėjo, kad tokia grėsmė buvo iškilusi ir, kad šiuo

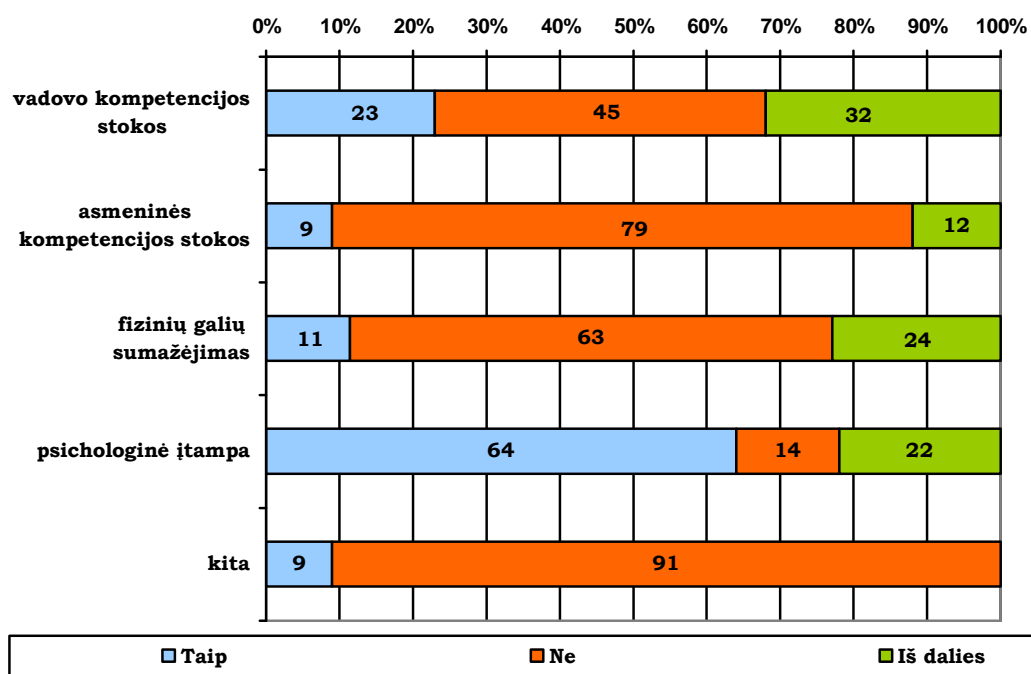
metu jie nėra visiškai ramūs dėl savo vietos. 5 proc. apklausos dalyvių neturi nuomonės šiuo klausimu.

2.8. Sunkumai darbe.

Apklausoje dalyvavę švietimo įstaigų darbuotojai buvo prašomi įvardinti su kokiais sunkumais jiems tenka susidurti darbo vietoje. 18 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad nesusiduria su jokiais sunkumais darbe, o 82 proc. - susiduria. Su kokio pobūdžio sunkumais tenka susidurti apklausos dalyviams, iliustruoja 9 diagrama.

9 diagrama.

„Priežastys dėl kurių kyla sunkumų darbe“ (proc., N=100)

Apibendrinus nuomones paaiškėjo, kad daugiausia sunkumų darbe būna dėl psichologinės įtampos (86 proc.) kas ir įtakoja didžiąja dalimi prastą mikroklimatą darbe. Daugiau kaip pusė 55 proc. respondentų nurodė, kad sunkumų kyla ir dėl švietimo įstaigos vadovo kompetencijos stokos. Asmeninės kompetencijos stoką pilnai ar iš dalies pripažįsta 21 proc., sveikatos problemas ar fizinių galių sumažėjimą 35 proc. apklausos dalyvių. Absoliuti dauguma 79 proc. respondentų pažymėjo, kad jiems pilnai pakanka kompetencijos darbui atlikti, o 21 proc. mano, kad reikėtų tobulinti profesinius įgūdžius. Keliolika apklausoje dalyvavusių pedagogų nurodė, kad sunkumų kyla todėl, kad darbo vieta yra toli nuo namų,

sunku suderinti profesinius bei šeimos įsipareigojimus, nes namuose yra arba mažų vaikų arba slaugos reikalaujančių šeimos narių, žemo mokinių lygio, administracijos išankstinių nuostatų.

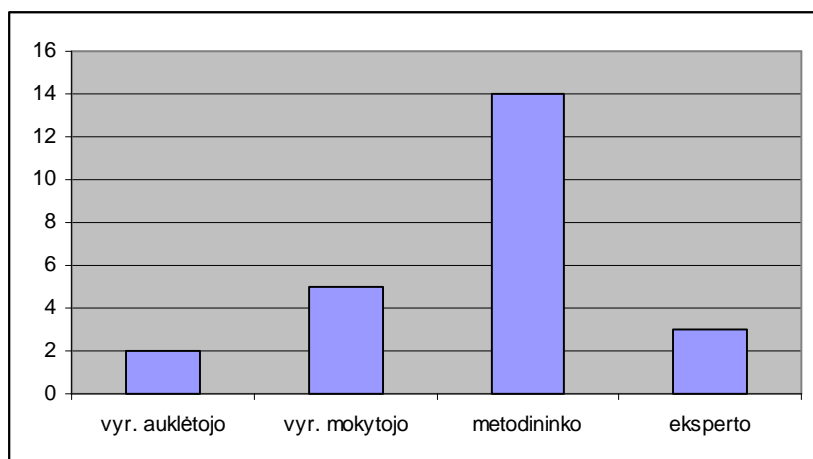
3. Kvalifikacijos kėlimas.

3.1. Ketinimas įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją.

Apklausos metu buvo siekiama išsiaiškinti ar švietimo įstaigų darbuotojai planuoja įgyti aukštesnę profesinę kategoriją. Apibendrinus apklausos duomenis paaiškėjo, kad aukštesnę kvalifikaciją ateityje planuoja įgyti šiek tiek mažiau nei ketvirtadalis – 24 proc. - respondentų. Net 58 proc. nurodė, kad neketina siekti aukštesnės profesinės kvalifikacijos (ekspertai, metodininkai ir nemaža dalis vyr. mokytojų arba auklėtojų), nes tenkina esama, o 18 proc. – nežino. Kokią konkrečiai kvalifikacinę kategoriją planuoja įgyti apklausos dalyviai atspindi 10 diagrama.

10 diagrama.

„Planuojama įgyti kvalifikacinė kategorija“ (proc. N=24)

Didesnė dalis ketinančių įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją pedagogų planuoja tai įgyvendinti 2010-2011 m.m.

3.2. Galimybė dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose. Kliūtys.

Galimybė dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose – kiekvieno pedagogo profesinio augimo prielaida. Todėl apklausos metu buvo siekiama išsiaiškinti ar švietimo įstaigų darbuotojams, norint dalyvauti pasirinktuose kvalifikacijos kėlimo kursuose kyla kokių nors kliūčių. Daugiau kaip pusė – 66 proc. - apklausos dalyvių nurodė,

kad norint dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose jų įstaigose sunkumų ar problemų neiškyla, o 34 proc. į šį klausimą atsakė teigiamai. Respondentų įvardino šias pagrindines priežastis, dėl kurių kyla sunkumų dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose:

1. Neskiriamos tam lėšos;
2. Netolygus kursų išdėstymas;
3. Vadovo savivalė.
4. Netinkamas laikas.

3.3. Kvalifikacijos kėlimo kursų pasiūla.

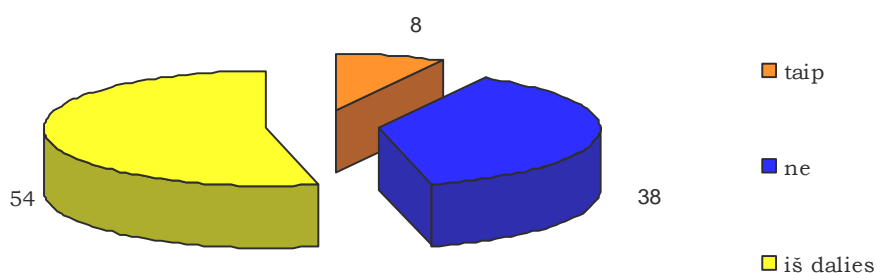
Apklausoje metu buvo siekiama išsiaiškinti ar pakankama šalyje kvalifikacijos kursų pasiūla pedagogams. Į šį klausimą teigiamai atsakė 44 proc. respondentų, o 56 proc. – neigiamai. Apklausoje dalyvių buvo prašoma nurodyti kokių kvalifikacijos kursų trūksta konkrečiai. Deja, tik 20 proc. jų nurodė, kad stinga atskirų dalykų dėstymo metodikos naujovių bei kūno kultūros kursų, kiti respondentai arba nenorėjo arba nesugebėjo įvardinti.

3.4. Kvalifikacijos kursų kokybė.

Tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti švietimo įstaigų darbuotojų nuomonę dėl kvalifikacijos kursų kokybės. Respondentų nuomonių pasiskirstymą šiuo klausimu iliustruoja 11 diagrama.

11 diagrama.

„Ar Jus tenkina kvalifikacijos kursų kokybė?“ (proc., N=100)

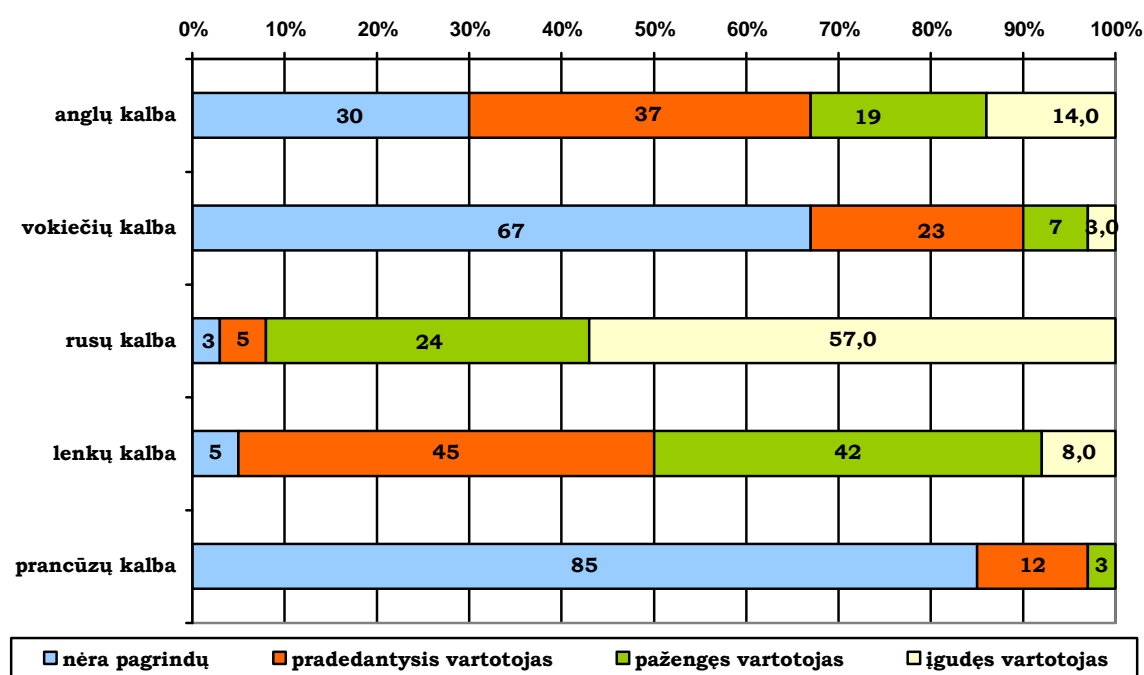
Apibendrinus rezultatus paaiškėjo, kad absoliučios daugumos respondentų netenkina kvalifikacijos kėlimo kursų kokybė, teigiamai į šį klausimą atsakė vos 8 proc. apklausoje dalyvių. Dauguma respondentų mano, kad kvalifikacijos kėlimo kursų kokybė prasta, o dalyvavimas juose – laiko ir pinigų švaistymas.

3.5. Užsienio kalbų mokėjimo lygis. Noras mokytis užsienio kalbų.

Norint plačiau susipažinti su dėstomo dalyko naujovėmis, naujausiomis ugdymo metodikomis, užsienyje gyvenančių bei dirbančių kolegų patirtimi – būtinas geras užsienio kalbos mokėjimas. Todėl tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti koks šalies pedagogų vienos ar kitos užsienio kalbos mokėjimo lygis. Tai atsispindi 12 diagramoje.

12 diagrama.

„Užsienio kalbos mokėjimo lygis“ (proc. N=100)

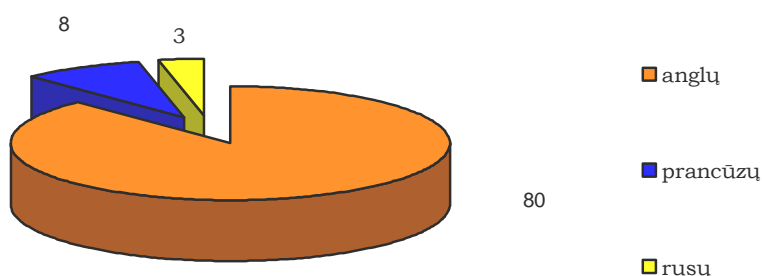
Remiantis 12 diagramoje pateiktais duomenimis galima konstatuoti, kad šalies pedagogai geriausiai moka rusų bei lenkų kalbas, daliai iš jų – tai gimtosios kalbos. Šias kalbas geriau moka vyresnio amžiaus respondentai. Anglų ir vokiečių kalbų geresnis mokėjimo lygis būdingas jaunesnio amžiaus pedagogams. Dauguma jaunesnių kaip 30 m. pedagogų neturi rusų k. pagrindų. Tai paaiškinama tuo, kad iki nepriklausomybės atgavimo didesnis dėmesys mokyklose buvo skiriamas rusų kalbos mokymui. Po nepriklausomybės atgavimo kur kas didesnis dėmesys skiriamas Vakarų Europos kalbų mokymui. Prasčiausiai šalies pedagogams žinoma prancūzų kalba.

Apibendrinus apklausos rezultatus paaiškėjo, jog absoliuti dauguma tyrime dalyvavusių pedagogų - net 87 proc. - pasiryžę tobulinti vienos ar kitos užsienio

kalbos žinias. Tik 13 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad nenorėtų mokytis (ar tobulinti turimas) užsienio kalbų. Pagrindinės priežastys – pakankamas vienos ar kitos kalbos mokėjimas, laiko stoka, amžius. Kokių užsienio kalbų norėtų mokytis (ar tobulinti turimas žinias) apklausos dalyviai atsispindi 13 diagramoje.

13 diagrama.

„Kokios kalbos norėtumėte mokytis“

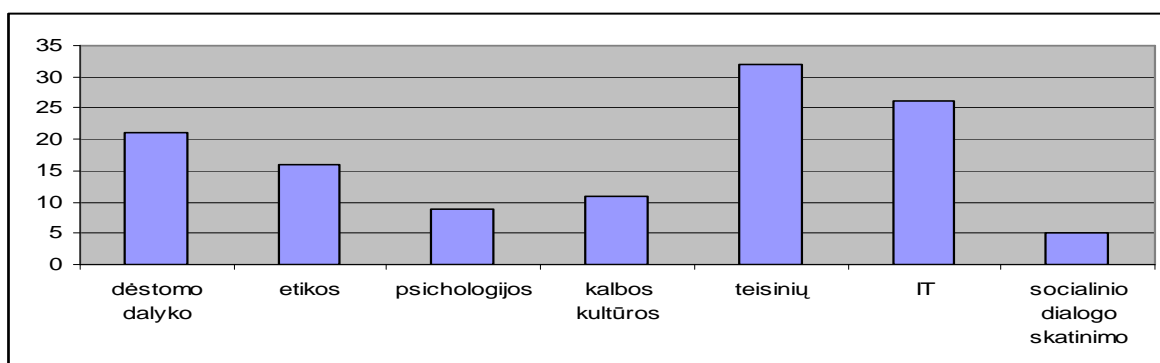
Absoliuti dauguma respondentų net 80 proc., esant galimybei, pasiryžę mokytis anglų kalbos. 8 proc. – prancūzų, 3 proc. – rusų. Keletas respondentų norėtų mokytis dviejų kalbų iš karto.

3.6. Noras įgyti žinių tobulinant profesinę kvalifikaciją.

Apklausos metu buvo svarbu išsiaiškinti kokių žinių pedagogai dar norėtų įgyti tobulindami savo profesinę kvalifikaciją. Apklausoje dalyvavusių pedagogų poreikius šiuo klausimu atspindi 14 diagrama.

14 diagrama.

„Kokių žinių norėtumėte įgyti?“

Apklausoje dalyvavusių pedagogų nuomone labiausiai jiems trūksta teisinių žinių. Tai nurodė 32 proc. respondentų. 26 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad jiems reikėtų tobulinti įgūdžius IT srityje. Daugiau kaip penktadalis – 22 proc. – pripažįsta, kad reikia pastoviai tobulinti dėstomo dalyko žinias. 16 proc.

respondentų nurodė, kad jiems pravartu būtų pagilinti etikos, 11 proc. kalbos kultūros, 9 proc. psichologijos ir 5 proc. socialinio dialogo.

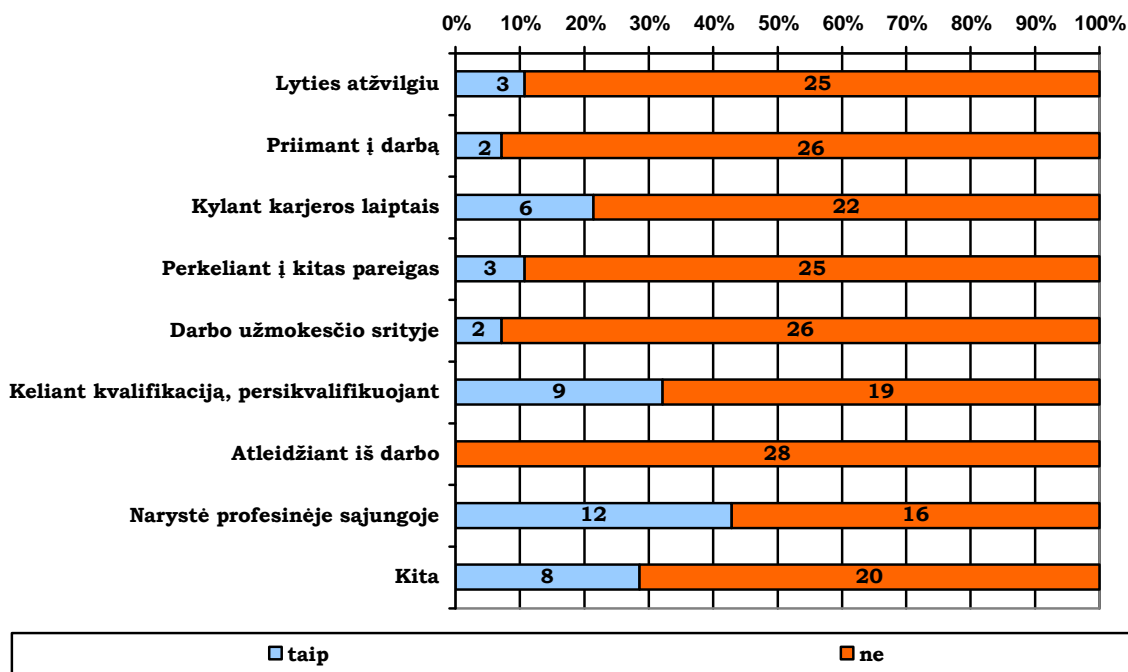
4. Diskriminacija darbe

4.1. Patiriamos diskriminacijos pobūdis darbe.

Daug kalbama ir kovoama prieš bet kokio pobūdžio diskriminaciją tiek profesiniame, tiek šeimos gyvenime. Buvo svarbu sužinoti ar šalyje galiojantys teisės aktai, turintys užkirsti kelią bet kokio pobūdžio diskriminacijai, realiai apsaugo nuo jos pedagogus. Todėl respondentų buvo klausiama ar pastarųjų dviejų metų laikotarpyje teko susidurti su kokio nors pobūdžio diskriminacija darbo vietoje. Apibendrinus apklausos rezultatus paaiškėjo, kad 28 proc. respondentų teko susidurti su vienokio ar kitokio pobūdžio diskriminacija, likusiems – 72 proc. – ne. Susidūrusių su diskriminacija apklausos dalyvių buvo paprašyta detaliai įvardinti jos pobūdį. Situaciją šiuo klausimu atspindi 15 diagrama.

15 diagrama.

„Diskriminacijos pobūdis“ (proc., N=28)

Labiausiai apklausos dalyviai jaučiasi diskriminuojami dėl narystės profesinėje sąjungoje (12 proc.), keliant kvalifikaciją (9 proc.), kylant karjeros laiptais (6 proc.). Keletas respondentų nurodė, kad jaučiasi diskriminuojami dėl tautybės, amžiaus, politinių įsitikinimų.

5. Profsąjunga, kolektyvinė sutartis

5.1. Priklausymas profesinėms sąjungoms.

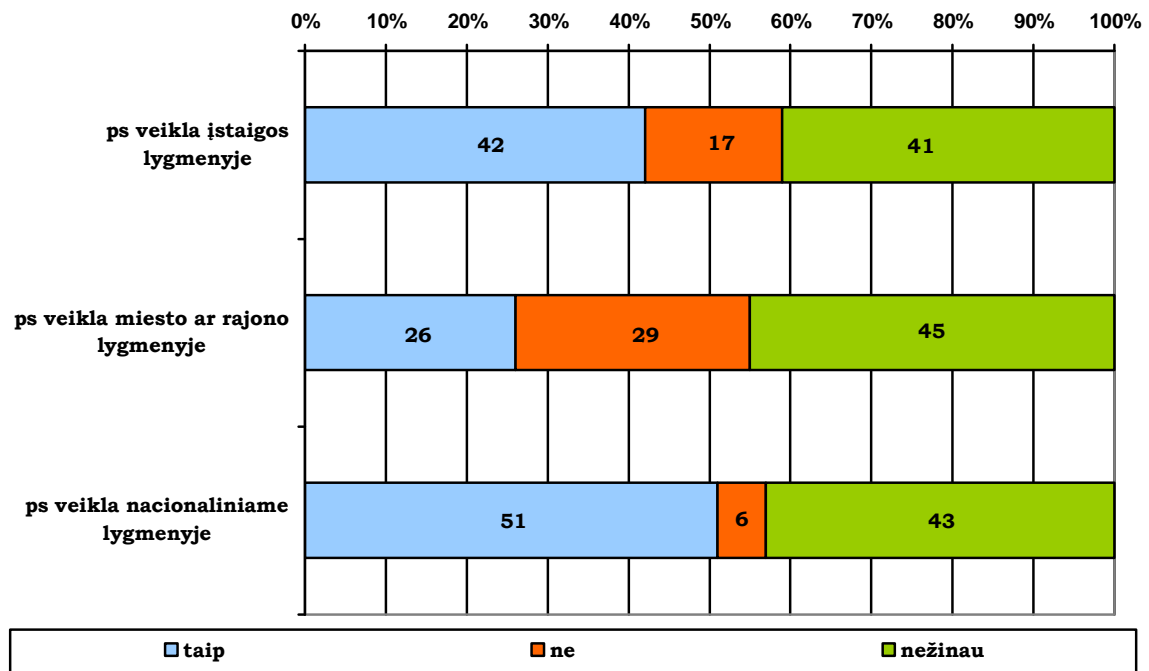
Svarbiausias vaidmuo švietimo įstaigoje užkertant bet kokio pobūdžio diskriminaciją darbuotojų atžvilgiu tenka profesinėms sąjungoms. Trys ketvirtadaliai – 75 proc. - apklausoje dalyvavusių švietimo įstaigų pedagogų yra profesinės sąjungos nariai ir 25 proc. nepriklauso šiai organizacijai. 52 proc. respondentų šios organizacijos nariais tapo jau seniai, 23 proc. – pastaraisiais 2 metais. 16 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad buvo šios organizacijos nariais, bet išstojo, 9 proc. nurodė, kad niekada nepriklausė minėtai organizacijai.

5.2. Profesinės sąjungos veiklos efektyvumo vertinimas įstaigos, miesto ar rajono, nacionaliniame lygmenyje.

Apklausos metu buvo svarbu išsiaiškinti ar efektyvi profesinių sąjungų veikla ir šios organizacijos teikiama apsauga įstaigos, miesto ar rajono, bei nacionaliniame lygmenyje. Apklausos dalyvių nuomonę šiuo klausimu atspindi 16 diagrama.

16 diagrama.

„Ar Jus tenkina profesinės sąjungos veikla įstaigos, miesto ar rajono, nacionaliniame lygmenyje“ (proc. N=100)

Paaiškėjo, kad labiausiai profesinių sąjungų veikla žinoma ir vertinama nacionaliniu lygiu, tai nurodė šiek tiek daugiau kaip pusė – 51 proc. - respondentų. Neigiamai profesinių sąjungų veiklą šiame lygmenyje vertina tik 6 proc. respondentų. Deja net 43 proc. neturi nuomonės šiuo klausimu. Tik 26 proc. apklaustųjų pažymėjo, kad juos tenkina šios organizacijos veikla miesto ar rajono, 42 proc. - įmonės lygmenyje. Tuo tarpu labiausiai neigiamai profesinių sąjungų veikla vertinama miesto ar rajono lygmenyje, tai nurodė 29 proc. respondentų. Įmonės lygmenyje neigiamai šios organizacijos veiklą vertina 17 proc. apklaustųjų ir 41 proc. nežino kaip vertinti profesinės sąjungos veiklą. Profesinių sąjungų veiklą dažniausiai nežino kaip vertinti tie respondantai, kurie nėra jos nariai.

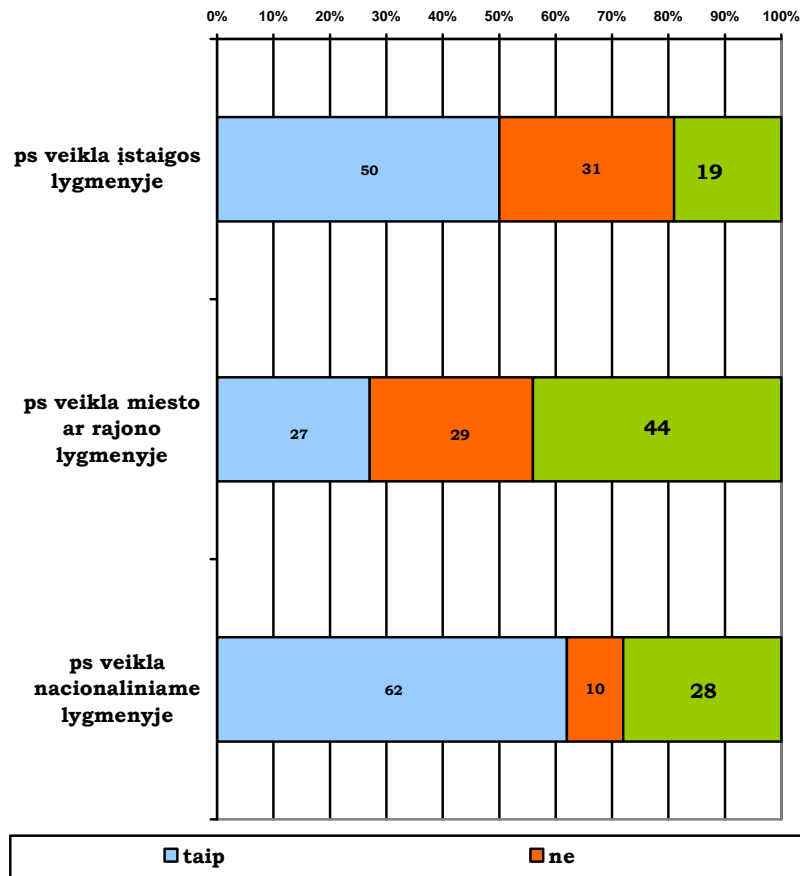
5.3. Profesinės sąjungos veiklos suaktyvėjimas įstaigos, miesto ar rajono, nacionaliniame lygmenyse pastarųjų dviejų metų laikotarpiu.

Ne mažiau svarbu buvo išsiaiškinti ar profesinių sąjungų veikla suaktyvėjo pastarųjų dviejų metų laikotarpiu tapo efektyvesnė kovojant su bet kokio pobūdžio nelygybe ar neteisybe darbe. Dviejų metų laikotarpis buvo pasirinktas neatsitiktinai, nes prieš tiek laiko profesinių sąjungų veikloje įvyko esminių struktūrinių pokyčių. Kaip respondantai įvertino savo darbo vietoje, mieste ar

rajone, nacionaliniu mastu veikiančios profesinės sąjungos veiklos suaktyvėjimą dviejų pastarųjų metų laikotarpiu atsispindi 17 diagramoje.

17 diagrama.

„Profesinės sąjungos veiklos efektyvumo vertinimas 2 paskutinių metų laikotarpiu“ (proc., N=100)

Labiausiai profesinės sąjungos veiklos suaktyvėjimas juntamas nacionaliniame lygmenyje, tai nurodė net 62 proc. apklausos dalyvių, tik 10 proc. pažymėjo, kad ne ir 28 proc. neturi nuomonės šiuo klausimu. Lygiai pusė apklausos dalyvių nurodė, kad jaučia vietinio lygmens profesinių sąjungų veiklos suaktyvėjimą, 31 proc., - teigia, kad ne ir 19 proc. neturi nuomonės šiuo klausimu.

Mažiausiai šios organizacijos veiklos suaktyvėjimas juntamas miesto ar rajono lygmenyje, tai nurodė 27 proc. respondentų, 29 proc. teigia, kad ne ir 44 proc. nežino. Geriausiai profesinių sąjungų veiklą visuose lygmenyse vertina Vilniaus mieste gyvenantys apklausos dalyviai.

5.4. Kolektyvinė sutartis įstaigose.

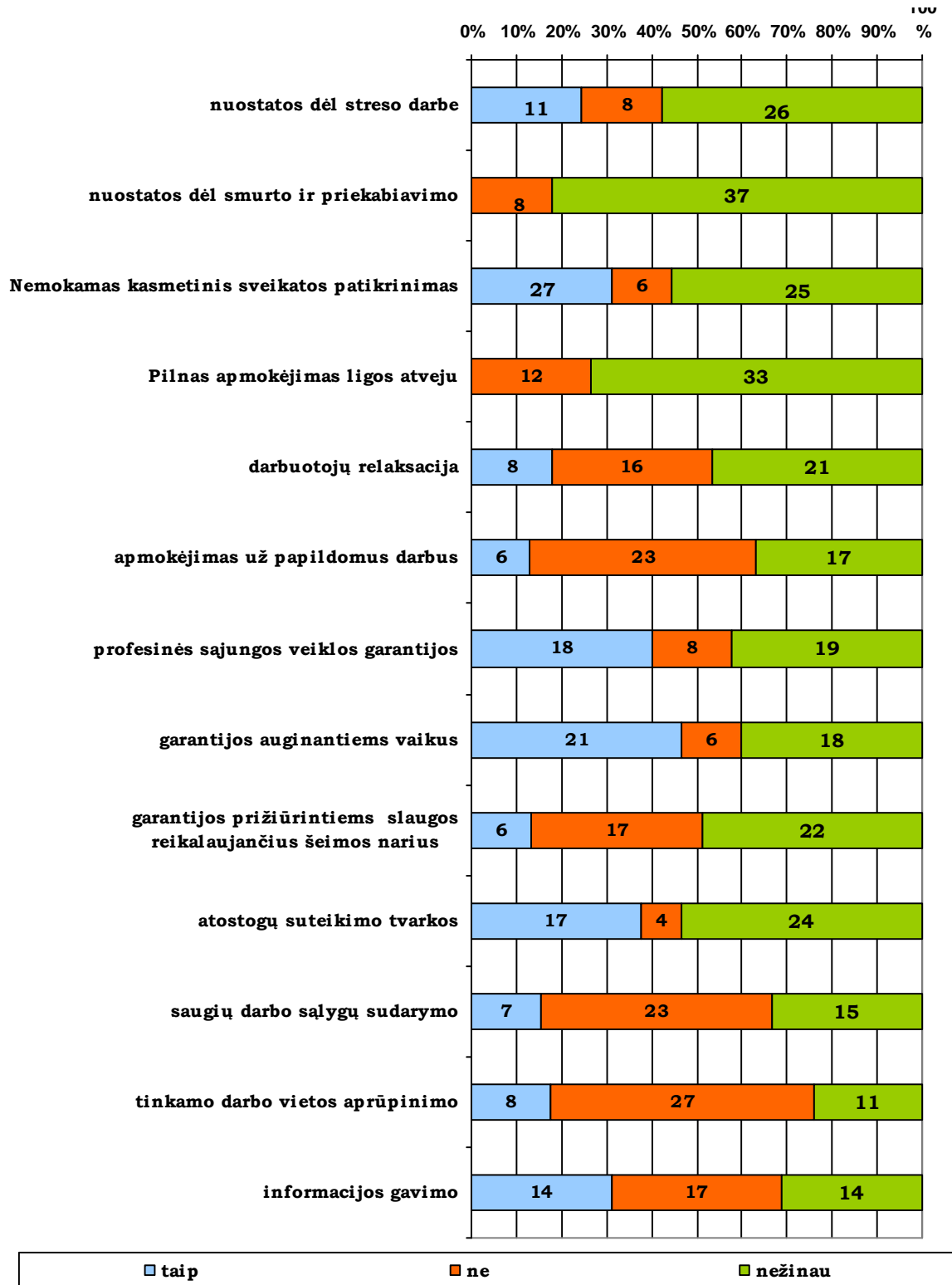
Geriausia priemonė, galinti pagerinti švietimo įstaigos darbuotojų darbo sąlygas – kolektyvinė sutartis. Šiuo metu Lietuvoje galiojantis Darbo kodeksas leidžia daug svarbių darbuotojams klausimų, tame tarpe ir bet kokio pobūdžio diskriminacijos užkirtimą visose darbo santykių srityse, sureguliuoti kolektyvinės sutarties pagalba. Todėl tyrimo metu buvo siekiama išsiaiškinti ar švietimo įstaigose yra pasirašytos kolektyvinės sutartys ir kada. Teigiamai į šį klausimą atsakė 45 proc. respondentų, kiti – 55 proc. – nurodė, kad ne. Daugiausiai kolektyvinių sutarčių pasirašyta 2007-2008 m., tai pažymėjo 34 proc. apklausos dalyvių.

5.5. Kolektyvinės sutarties papildymas, keitimas pastarųjų dviejų metų laikotarpiu.

Tyrime dalyvavusių švietimo įstaigų darbuotojų buvo prašoma nurodyti ar jų įstaigose 2 paskutinių metų bėgyje buvo papildyta (keista) kolektyvinė sutartis. Trečdalis (33 proc.) apklausos dalyvių į šį klausimą atsakė teigiamai, 9 proc. neigiamai ir 3 proc. nežino. Respondentų, kurių darbo vietoje yra kolektyvinė sutartis, buvo prašoma nurodyti kokios konkrečios nuostatos, aktualios ir svarbios švietimo įstaigų darbuotojams, yra į ją įtrauktos. Atsakymai į šį klausimą atsispindi 18 diagramoje. Diagramoje atsispindi tik tų respondentų nuomonės, kurie nurodė, kad jų įstaigoje yra pasirašytas minėtas dokumentas.

18 diagrama.

**„Kolektyvinės sutarties nuostatos“
(procentais)**

Išanalizavus apklausos duomenis paaiškėjo, kad nors ir trečdalyje įstaigų kolektyvinė sutartis buvo papildyta, tačiau joje įtrauktos nuostatos iš esmės nepagerino švietimo įstaigų darbuotojų padėties. Remiantis 18 diagramos duomenimis, galima konstatuoti, kad nemaža dalis apklausos dalyvių nėra nuodugniai susipažinę su savo įstaigų kolektyvinės sutarties turiniu. Daugiausia - 27 proc. - respondentų pažymėjo, kad į minėtą dokumentą yra įtrauktos nuostatos, liečiančios nemokamą kasmetinį sveikatos patikrinimą, kas, beje, garantuota šalies įstatymais. 21 proc. apklaustųjų nurodė, kad yra įtrauktos nuostatos dėl garantijų auginantiems vaikams, 18 proc. - profesinės sąjungos veiklos garantijos, 17 proc. - atostogų suteikimo tvarkos, 14 proc. - informacijos gavimo, 11 proc. - dėl streso darbe, 8 proc. dėl darbuotojų relaksacijos, 7 proc. - saugių darbo sąlygų sudarymo, 6 proc. - apmokėjimas už papildomus darbus ir t.t. Apklausos dalyvių buvo paprašyta pateikti pastabų bei pasiūlymų apie profesinės sąjungos veiklą. Deja, pastabas ar pasiūlymus išsakė vos 5 proc. respondentų. Galima išskirti tokias pastabas šios organizacijos veiklai:

- Reikėtų vienyti profesines sąjungas, vengti tolesnio jų susiskaidymo bei pedagogų klaidinimo, kiršinimo, supriešinimo;
- Daugiau reklamos bei agitacijos ikimokyklinėse ugdymo įstaigose.

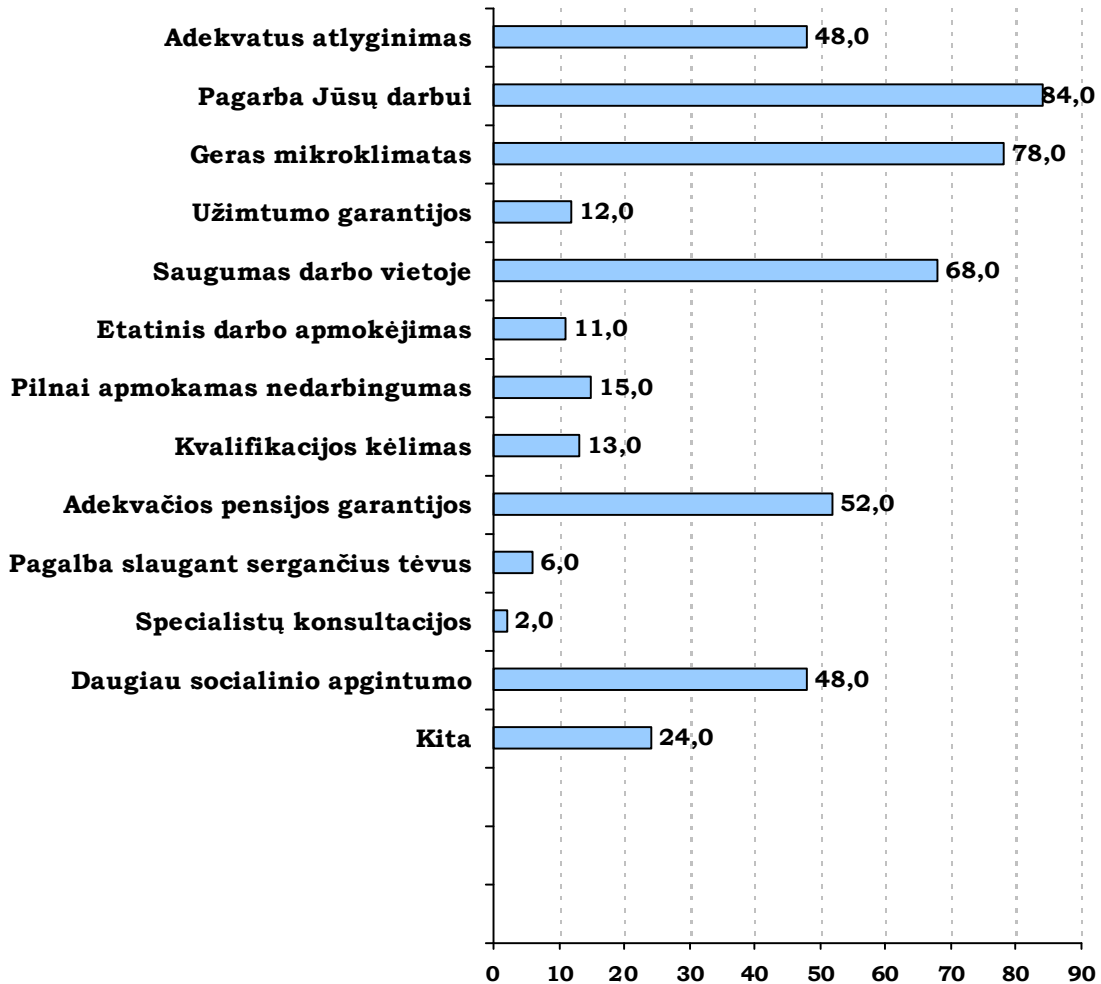
6. Švietimo įstaigų darbuotojų darbo sąlygų gerinimas

6.1. Švietimo įstaigų darbuotojų prioritetinės darbo sąlygų gerinimo kryptys.

Anketoje buvo pateiktas sąrašas su išvardintais 13 punktų, susijusių su darbo sąlygų gerinimu įstaigos lygmeniu. Tyrime dalyvavusių švietimo įstaigų darbuotojų buvo prašoma gerai su juo susipažinti ir išskirti tik tris prioritetines kryptis, kuriomis turėtų būti dirbama įstaigos lygmenyje. Atsakymų pasiskirstymą iliustruoja 19 diagrama.

19 diagrama.

**„Prioritetinės švietimo įstaigų darbuotojų darbo sąlygų gerinimo kryptys“
(procentais)**

Apklausoje dalyvavusių švietimo įstaigų darbuotojų nuomone svarbiausios trys prioritetinės darbo sąlygų gerinimo kryptys, kurios iš esmės pagerintų jų darbo sąlygas – pagarba jų darbui (84 proc.), geras mikroklimatas (78 proc.) bei saugumas darbo vietoje (68 proc.). Pedagogams taip pat svarbu adekvačios pensijos garantijos (52 proc.), daugiau socialinio apgintumo (48 proc.) bei adekvatus atlyginimas (48 proc.). Tyrimo rezultatai parodė, kad mažiausias poreikis yra specialistų konsultacijoms (2 proc.), pagalbai slaugant sergančius tėvus (6 proc.). Etatinio darbo apmokėjimo įvedimas pagerintų tik 11 proc., mažesniu darbo krūviu dirbančių, respondentų padėtį. Absoliuti dauguma

apklausos dalyvių mano, kad jiems negresia darbo praradimas ir jie yra užtikrinti dėl savo darbo vietos. Remiantis šios diagramos duomenimis galima konstatuoti, kad kvalifikacijos kėlimas bei pilnai apmokamas nedarbingumas nėra prioritetinės švietimo įstaigų darbuotojų darbo sąlygų gerinimo kryptys. 24 proc. apklausos dalyvių nurodė, kad jų darbo sąlygas artimiausioje ateityje pagerintų švietimo įstaigų vadovų „autoritarinio valdymo, savivalės, korupcijos prastos kompetencijos pažabojimas“, skaidrios ir aiškios jų rinkimo procedūros nustatymas, tinkamai organizuota pagalba mokytojui.

6.2. Kitos problemos, su kuriomis tenka susidurti darbo vietoje.

Apklausos dalyviai buvo paprašyti įvardinti problemas, su kuriomis susiduria darbo vietoje. Atsakymų pasisikirstymą šiuo klausimu galima pavaizduoti taip:

- prastas administracijos darbas, savivaliavimas, kompetencijos stoka (17 proc.);
- darbuotojų nuomonės nepaisymas, nesiskaitymas su jais, žeminimas, Darbo kodekso normų nepaisymas (15 proc.);
- nuolat patiriamas psichologinis spaudimas iš administracijos, mokinių bei jų tėvų pusės (15 proc.);
- nemažėjantis popierizmas (9 proc.);
- per didelis mokinių skaičius, jų nebaudžiamumas, triukšmas (5 proc.);
- vadovų nesiskaitymas su darbuotojų atstovais (3 proc.)
- įstaigų profesinės sąjungos lyderių lojalumas administracijos atstovams (2 proc.)
- perkrautos programos (2 proc.)

6.3. Pasiūlymai.

Apklausos dalyviai buvo paprašyti pateikti savo pasiūlymus siekiant spręsti jų darbo vietoje susikaupusias problemas. Galima išskirti tokius respondentų pasiūlymus:

- tikrinti direktorių ir administracijos atstovų kompetencijos lygį, dažniau kontroliuoti jų darbą, neleisti savivaliauti;

- užtikrinti mokytojų saugumą dirbant su motyvacijos bei drausmės stokojančiais mokiniais;
- mažinti mokinių skaičių klasėse;
- paankstinti mokytojų pensinį amžių;
- atliekamo darbo apskaitos vedimas;
- keisti direktorių ir administracijos vadovų rinkimo procedūrą (tai turėtų priklausyti tik nuo pedagogų kolektyvo).

IŠVADOS

1. Tyrime dalyvavo atskirų šalies miestų ir rajonų švietimo įstaigų darbuotojai, tačiau aktyviausi buvo gyvenantys Vilniaus mieste ir rajone. Dauguma apklausos dalyvių dirba vidurinėse ir pagrindinėse mokyklose bei gimnazijose. 39 proc. respondentų turi vyr. mokytojo, 28 proc. metodininko, 12 proc. mokytojo, 10 proc. vyr. auklėtojo, 8 proc. eksperto profesines kvalifikacijas.
2. Didesnė dalis švietimo įstaigų darbuotojų savo finansinę padėtį laiko patenkinama (65 proc.), 19 proc. žema ir 16 proc. gera. Tuo pačiu apklausos dalyviai pripažįsta, jog pastarųjų dviejų metų laikotarpiu jų šeimų finansinė padėtis gerėjo, tai nurodė 44 proc. apklaustųjų arba bent jau išliko tokia pati (35 proc.). Tai neabejotinai sietina su švietimo įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio didėjimu. Vis tik 21 proc. nurodė, kad pastaruoju metu jų pragyvenimo lygis pablogėjo.
3. Beveik pusė - 47 proc. apklaustų pedagogų dirba pilnu užimtumu, 35 proc. - užimti dalinai ir 18 proc. turi virškrūvius. Beveik pusė - 45 proc. - apklausoje dalyvavusių pedagogų nurodė, kad jų krūvis pastarųjų dviejų metų laikotarpiu išliko stabilus. 33 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad jų pedagoginio darbo krūvis didėjo, o 22 proc. - sumažėjo. Sumažėjusiu darbo krūviu dirba daugiausiai pagrindinių mokyklų pedagogai. Beveik pusė apklausos dalyvių norėtų dirbti didesniu darbo krūviu, o šiek tiek daugiau kaip trečdalis - lanksčiau.
4. Absoliuti dauguma apklausos dalyvių ištikimi ir savo pasirinktai profesijai, ir savo mokymo įstaigai. Tie, kurie keitė darbą, tai perėjo iš vienos mokyklos ar ikimokyklinės ugdymo įstaigos į kitą, kuri yra arčiau gyvenamosios vietos. Šalies švietimo įstaigose prastos kilimo karjeros laiptais perspektyvos. Vyrams šios galimybės yra šiekt tiek didesnės nei moterims.
5. Apklausoje dalyvavę pedagogai jaučiasi labiau vertinami iš bendradarbių nei iš administracijos pusės. Daugumoje šalies ugdymo įstaigų vyrauja prastas mikroklimatas, kurį didžiąja dalimi įtakoja santykiai su administracijos atstovais bei kolegomis. Tai nemaža dalimi nulemia prastą respondentų pasitenkinimą atliekamu darbu. Mažėjantį pasitenkinimą atliekamu darbu galimai lemia ir santykiai su mokiniais bei jų tėvais, prastas darbo vietos aprūpinimas. Kita vertus, turint

galvoje, jog respondentai nėra linkę keisti darbo, galima teigti, kad dalis jų yra neryžtingi, bijantys kardinaliai keisti užimtumo sritį, dirbantys nemėgstamą darbą.

6. Šalies švietimo įstaigose vyrauja prastas darbo vietos aprūpinimas. Vos 12 proc. respondentų nurodė, kad turi tinkamai, o 43 proc. iš dalies aprūpintą darbo vietą. Labiausiai šalies pedagogams trūksta dalykinės literatūros, kompiuterių bei su jais susijusios IT technikos, vadovėlių.

7. Absoliuti dauguma apklausos dalyvių ramūs dėl darbo vietos, jiems negresia darbo praradimas. Vis tik ketvirtadalis respondentų nėra tokie užtikrinti, kad išliks darbo vietoje.

8. Daugiausia sunkumų darbe švietimo įstaigų darbuotojams kyla dėl psichologinės įtampos (86 proc.), švietimo įstaigos vadovų bei administracijos atstovų kompetencijos stokos (55 proc.). Asmeninės kompetencijos stoką pilnai ar iš dalies pripažįsta 21 proc., sveikatos problemas ar fizinių galių sumažėjimą 35 proc. apklausos dalyvių. Absoliuti dauguma 79 proc. respondentų mano, kad jiems pilnai pakanka kompetencijos darbui atlikti, o 21 proc. mano, kad reikėtų tobulinti profesinius įgūdžius.

9. Aukštesnę kvalifikaciją ateityje planuoja įgyti šiek tiek mažiau nei ketvirtadalis – 24 proc. - respondentų. Net 58 proc. nurodė, kad neketina siekti aukštesnės profesinės kvalifikacijos (ekspertai, metodininkai ir nemaža dalis vyr. mokytojų arba auklėtojų), nes tenkina esama, o 18 proc. – nežino. Daugiausia respondentų pažymėjo, kad sieks metodininko kvalifikacijos.

10. Daugiau kaip pusė – 66 proc. - apklausos dalyvių nurodė, kad norint dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose jų įstaigose sunkumų ar problemų neiškyla. Pagrindinės priežastys dėl kurių kyla sunkumų dalyvauti kvalifikacijos kėlimo kursuose: lėšų stoka, netolygus kursų išdėstymas, vadovo savivalė, netinkamas laikas.

11. Šalyje nepakanka kvalifikacijos kėlimo kursų – tai pažymėjo 56 proc. apklausos dalyvių. Trūksta atskirų dalykų dėstymo metodikos naujovių bei kūno kultūros kursų. Tenka pažymėti, kad vos ne penktadalis respondentų nesugeba įvardinti kokių konkrečiai kvalifikacijos kėlimo kursų jiems trūksta. Daugumos respondentų netenkina kvalifikacijos kėlimo kursų kokybė (92 proc.)

12. Šalies pedagogai geriausiai moka rusų bei lenkų kalbas, daliai iš jų – tai gimtosios kalbos. Šias kalbas geriau moka vyresnio amžiaus respondentai. Daugumos apklausos dalyvių prastas anglų, prancūzų bei vokiečių kalbų žinojimo lygis. Šias kalbas geriau moka jas dėstantys bei jaunesnio amžiaus švietimo įstaigų darbuotojai. Absoliuti dauguma respondentų net 80 proc., esant galimybei, pasiryžę mokytis anglų kalbos. 8 proc. – prancūzų, 3 proc. – rusų. Keletas respondentų norėtų mokytis dviejų kalbų iš karto.

13. Apklausoje dalyvavusių pedagogų nuomone labiausiai jiems trūksta teisinių (32 proc.) ir IT žinių (26 proc.). Daugiau kaip penktadalis – 22 proc. - pripažįsta, kad reikia pastoviai tobulinti dėstomo dalyko, etikos (16 proc.), kalbos kultūros (11 proc.), psichologijos (9 proc.) ir socialinio dialogo (5 proc.) žinias.

14. Daliai šalies pedagogų yra tekę susidurti su vienokio ar kitokio pobūdžio diskriminacija darbe (28 proc.). Labiausiai apklausos dalyviai jaučiasi diskriminuojami dėl narystės profesinėje sąjungoje (12 proc.), keliant kvalifikaciją (9 proc.), kylant karjeros laiptais (6 proc.), o taip pat dėl tautybės, amžiaus, politinių įsitikinimų.

15. Trys ketvirtadaliai – 75 proc. – apklausos dalyvių yra profesinės sąjungos nariai ir 25 proc. nepriklauso šiai organizacijai. 52 proc. respondentų šios organizacijos nariais tapo jau seniai, 23 proc. – pastaraisiais 2 metais. 16 proc. apklausos dalyvių pažymėjo, kad buvo šios organizacijos nariais, bet išstojo, 9 proc. nurodė, kad niekada nepriklausė minėtai organizacijai.

16. Labiausiai profesinių sąjungų veikla žinoma ir vertinama, įskaitant ir dviejų pastarųjų metų laikotarpį, nacionaliniu lygiu, prasčiausiai - miesto ar rajono lygmenyje. Vis tik nemaža dalis apklaustųjų neturi tvirtos nuomonės vertinant profesinės sąjungos veiklą įvairiuose jos lygmenyse. Pažymėtina, jog profesinių sąjungų veiklą dažniausiai nežino kaip vertinti tie respondentai, kurie nėra jos nariai.

17. Beveik pusė apklausoje dalyvavusių švietimo įstaigų pedagogų nurodė, kad jų įstaigose yra pasirašyta kolektyvinė sutartis. Daugiausiai kolektyvinių sutarčių pasirašyta 2007-2008 m. Trečdalis respondentų pažymėjo, kad jų įstaigose 2 paskutinių metų bėgyje buvo papildyta (keista) kolektyvinė sutartis.

18. Kolektyvinėse sutartyse įtrauktos atskiros nuostatos iš esmės nepagerina švietimo įstaigų darbuotojų padėties. Pažymėtina kad nemaža dalis apklausos dalyvių nėra nuodugniai susipažinę su savo įstaigų kolektyvinės sutarties turiniu.

19. Galima išskirti tokias pagrindines pastabas bei pasiūlymus šios organizacijos veiklai: vienyti profesines sąjungas, vengti tolesnio jų susiskaidymo bei pedagogų klaidinimo, kiršinimo bei daugiau reklamos ir agitacijos ikimokyklinėse ugdymo įstaigose.

20. Galima išskirti šias tris prioritėtines švietimo įstaigų darbuotojų darbo sąlygų gerinimo kryptis: pagarba jų darbui (84 proc.), geras mikroklimatas (78 proc.) bei saugumas darbo vietoje (68 proc.). Pedagogams taip pat svarbu adekvačios pensijos garantijos (52 proc.), daugiau socialinio apgintumo (48 proc.) bei adekvatus atlyginimas (48 proc.).

21. Pagrindinės problemos, su kuriomis švietimo įstaigų darbuotojams tenka susidurti darbo vietoje ir kurias reikėtų artimiausiu metu spręsti: prastas administracijos darbas, savivaliavimas, kompetencijos stoka, darbuotojų nuomonės nepaisymas, nesiskaitymas su jais, žeminimas, Darbo kodekso normų nepaisymas, nuolat patiriamas psichologinis spaudimas iš administracijos, mokinių bei jų tėvų pusės, nemažėjantis popierizmas, per didelis mokinių skaičius, jų nebaudžiamumas, triukšmas.

22. Pagrindiniai apklausos dalyvių pasiūlymai, siekiant spręsti darbo vietoje susikaupusias problemas: tikrinti direktorių ir administracijos atstovų kompetencijos lygį, dažniau kontroliuoti jų darbą, neleisti savivaliauti, užtikrinti mokytojų saugumą dirbant su motyvacijos bei drausmės stokojančiais mokiniais, mažinti mokinių skaičių klasėse ir t.t.

REKOMENDACIJOS

1. Profesinės sąjungos, pagerėjus šalies ekonominei situacijai, privalo dirbti pedagogų darbo užmokesčio didinimo srityje. Būtina ir toliau siekti, kad būtų laikomasi pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programos.
2. Skatinti lanksčių darbo organizavimo formų diegimą. Tą galima padaryti ir per kolektyvines sutartis.
3. Užtikrinti mokytojų saugumą dirbant su motyvacijos bei drausmės stokojančiais mokiniais.
4. Siekti mokytojų pensinio amžiaus paankstinimo, stažinių pensijų pedagogams atsiradimo.
5. Rekomenduoti švietimo įstaigų vadovams daugiau dėmesio skirti pedagogų skatinimui.
6. Švietimo įstaigų vadovai privalo skirti daugiau dėmesio pedagogų darbo įvertinimui.
7. Tikrinti direktorių ir administracijos atstovų kompetencijos lygį, dažniau kontroliuoti jų darbą, užkirsti kelią savivalei.
8. Keisti švietimo įstaigų vadovų bei jų pavaduotojų rinkimo procedūrą, siekti, kad tai priklausytų tik nuo pedagogų kolektyvo.
9. Siekti tinkamo darbo vietos aprūpinimo: dalykine literatūra kompiuteriais ir kita su jais susijusia IT technika.
10. Tobulinti kvalifikacijos kėlimo sistemą, gerinant kursų pasiūlą ir kokybę. Siekiant to, tikslinga sistemingai organizuoti pedagogų apklausas, siekiant nustatyti kvalifikacijos kėlimo kursų poreikius.
11. Sudaryti sąlygas mokytis (tobulinti) užsienio kalbų, teisinės ir socialinio dialogo žinias.
12. Mažinti diskriminaciją dėl narystės profesinėje sąjungoje.
13. Tobulinti miestų bei rajonų susivienijimų veiklą.
14. Siekti profesinių sąjungų vienybės vengti tolesnio jų susiskaidymo, pedagogų klaidinimo, kiršinimo, susipriešinimo.

15. Skirti daugiau dėmesio profesinės sąjungos veiklos agitacijai ikimokyklinėse, profesinėse mokyklose, kolegijose.
16. Skatinti kolektyvinių sutarčių pasirašymą švietimo įstaigose, kontroliuoti jų vykdymą.
17. Dirbti šiomis prioritetinėmis pedagogų darbo sąlygų gerinimo kryptimis: pagarbos jų darbui, gero mikroklimato, saugumo darbo vietoje.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1

**Švietimo darbuotojų darbo sąlygų
TYRIMO ANKETA****Anketos platinimo tikslai:**

1. Nustatyti ir įvertinti kaip pasikeitė švietimo darbuotojų padėtis per pastaruosius 2 metus bei įvertinti esamą švietimo darbuotojų situaciją įvairių tipų ugdymo įstaigose.
2. Panaudoti gautą informaciją rengiant įvairius pranešimus, ES bei nacionalinius projektus, nustatant AŠDPS prioritетines veiklos kryptis.

I. BENDRI DARBUOTOJO DUOMENYS**1. Lytis:** moteris, vyras**2. Išsilavinimas:** spec.vidurinis, aukštasis nepedagoginis, aukštasis pedagoginis, kita
(nurodykite) _____
_____**3. Profesinė kvalifikacija:** auklėtoja vyr.auklėtoja/s mokytoja/s, vyr.mokytoja/s, metodininkė/as, ekspertė/asKada įgijote kvalifikaciją:
_____**4. Ugdymo įstaigos vieta (miesto, gyvenvietės pavadinimas)**

_____**5. Ugdymo įstaiga, kurioje dirbate
tipas:**
_____ valstybinė, privati, kita
_____**6. Pareigybė:**

- auklėtoja/s
 - mokytoja/s
 - spec.pedagogė/as
 - soc.pedagogė/as
 - psichologė/as
 - administracijos darbuotoja/as
 - kita
-
- _____
-
- _____

7. Finansiniu atžvilgiu Jūsų pragyvenimo lygis :

aukštas geras patenkinamas žemas

8. Finansiniu atžvilgiu Jūsų gyvenimo lygis per 2 metus :

pagerėjo liko toks pats pablogėjo

II. DARBAS, KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

9. Darbo krūvis: pilnas užimtumas, dalinis užimtumas, virškrūvis

10. Kaip pasikeitė Jūsų darbo krūvis per 2 metus ? sumažėjo, padidėjo, liko toks pat

11. Ar teko keisti darbą per 2 metus ? taip ne

Jei taip, kokia priežastis: etatų mažinimas kvalifikacijos stoka sveikata amžius
 kita _____

12. Darbo stažas dabartinėje darbovietėje (tiksliai) _____

13. Ar pakilote pareigose dabartinėje darbovietėje? taip ne

Jei taip, nurodykite _____

14. Darbo sutarties rūšis: neterminuota terminuota kita _____

15. Ar pagerėjo mikroklimatas darbo vietoje pastarųjų 2 m. laikotarpiu?

taip, ne

16.1. Ar Jūsų pastangų ir gebėjimų vertinimas iš administracijos pusės pastaraisiais 2 metais išaugo ? taip ne nežinau

16.2. Ar Jūsų pastangų ir gebėjimų vertinimas iš bendradarbių pusės pastaraisiais 2 metais išaugo ? taip ne nežinau

17. Ar Jūsų pasitenkinimas atliekamu darbu pastaraisiais 2 metais išaugo ? taip ne

18.1. Ar turite tinkamai aprūpintą darbo vietą? taip ne iš dalies

18.2. Ko trūksta darbo vietoje : savo kabineto vadovėlių, dalykinės literatūros kompiuterio
 multiprojektoriaus spausdintuvo, IT technikos kita _____

19. Ar padidėjo švietimo darbuotojų užimtumo garantijos pastaraisiais metais?

taip ne nežinau

20. Dėl kokių priežasčių buvo sunku darbe per 2 metus ?

- prasto darbo organizavimo: taip ne iš dalies
- vadovo kompetencijos stoka: taip ne iš dalies
- asmeninės kompetencijos stoka: taip ne iš dalies
- fizinių galių sumažėjimo: taip ne iš dalies
- psichologinės įtampos: taip ne iš dalies
- kita _____

21. Ar norėtumėte dirbti mažesniu darbo krūviu (pagal kitas lanksčias darbo organizavimo formas)? taip ne iš dalies

22. Ar planuojate įgyti aukštesnę kvalifikacinę kategoriją ateityje?

taip ne nežinau

Jeigu taip, nurodykite kokią ir kada:

	Šiomet	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Vyr. auklėtojo						
Vyr. mokytojo						
Metodininko						
Eksperto						

23. Ar susidūrėte su sunkumais dėl dalyvavimo kvalifikacijos kėlimo kursuose?

taip ne

Jei taip, nurodykite _____

24. Ar pakankama kvalifikacijos kėlimo kursų pasiūla pedagogams Lietuvoje?

taip ne nežinau

Jei ne, nurodykite, ko reikėtų _____

25. Ar Jus tenkina kvalifikacijos kėlimo kursų kokybė? taip ne iš dalies

Komentarai _____

26. Ar sutiktumėte mokytis (ar tobulintis) užsienio kalbų ? taip ne

27. Koks Jūsų užsienio kalbos išmokimo lygis ?

Kalbos	Neturiu pagrindų	Pradedantysis	Pažengęs	Įgudęs
Anglų				
Prancūzų				
Vokiečių				
Rusų				
Lenkų				
Kita				

28. Kurios iš kalbų norėtumėte mokytis (tobulintis)? anglų prancūzų vokiečių kita

29. Kokių dar žinių norėtumėte įgyti tobulindami kvalifikaciją?

dėstomo dalyko etikos psichologijos ir pedagogikos kalbos kultūros informacinių technologijų teisinių socialinio dialogo stiprinimo kita

III. DISKRIMINACIJA

30. Ar Jums teko susidurti su kokia nors diskriminacija per 2 metus? taip ne

Jei taip, kokio pobūdžio:

- lyties atžvilgiu taip ne
- priimant į darbą taip ne
- dylant karjeros laiptais taip ne
- perkeliant į kitas pareigas taip ne
- darbo užmokesčio srityje taip ne
- dėl kvalifikacijos kėlimo taip ne
- atleidžiant iš darbo taip ne
- dėl profesinės sąjungos taip ne
- kita _____

IV. PROFSĄJUNGA, KOLEKTYVINĖ SUTARTIS

31. Narystė profesinėje sąjungoje:

tapau nariu/e per paskutinius 2 metus tebesu narys/ė nuo seniau

- buvau nariu/e, bet išstojau, nes _____
- nesu ir niekada nebuvau jos nariu/e
- negalvoju tapti nariu/e, nes _____

32.1. Ar tenkina profsajungos veikla, atstovaujant Jūsų interesams įstaigoje ?

- taip ne iš dalies

32.2. Ar tenkina profsajungos veikla, atstovaujant Jūsų interesams mieste/rajone?

- taip ne iš dalies

32.3. Ar tenkina profsajungos veikla, atstovaujant Jūsų interesams respublikoje ?

- taip ne iš dalies

33.1 Ar, Jūsų manymu, profesinės sąjungos veikla suaktyvėjo kovojant už švietimo darbuotojų interesus įstaigoje per 2 metus ? taip ne iš dalies

33.2. Ar, Jūsų manymu, profesinės sąjungos veikla suaktyvėjo kovojant už švietimo darbuotojų interesus mieste/rajone per 2 metus ? taip ne iš dalies

33.3. Ar, Jūsų manymu, profesinės sąjungos veikla suaktyvėjo kovojant už švietimo darbuotojų interesus respublikoje ? taip ne iš dalies

Jūsų pastabos apie profesinės sąjungos veiklą, pasiūlymai _____

34. Ar Jūsų įstaigoje yra pasirašyta kolektyvinė sutartis?

- taip ne nežinau

Jei taip, kuriais metais ? _____

35. Ar per 2 metus Jūsų įstaigos kolektyvinė sutartis buvo papildyta ?

- taip ne nežinau

36. Ar Jūsų įstaigos kolektyvinėje sutartyje yra įtrauktos nuostatos dėl :

• streso darbe	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• smurto ir priekabiavimo	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• nemokamo kasmetinio medicininio patikrinimo	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• pilno apmokėjimo ligos atveju	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• sąlygų darbuotojų relaksacijai sukūrimo	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• papildomų garantijų profsajungos nariams	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• apmokėjimo už papildomus darbus	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• garantijų auginantiems vaikus	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• garantijų prižiūrintiems neįgalius, slaugomus	☐ taip ☐ ne ☐ nežinau
• kita _____	

V. DARBO SĄLYGŲ GERINIMAS

37. Pažymėkite PENKIAS prioritetines kryptis, kurios iš esmės pagerintų Jūsų padėtį darbo vietoje artimiausioje ateityje?

- adekvatus atlyginimas
- saugumas darbo vietoje
- pagarba Jūsų darbui
- geras mikroklimatas

- užimtumo garantijos
- adekvačios pensijos garantijos
- etatinis darbo apmokėjimas
- pilnai apmokamas nedarbingumas
- kvalifikacijos kėlimas
- specialistų konsultacijos
- pagalba slaugant šeimos narius
- daugiau socialinio apgintumo
- kita _____

Kitos problemos, su kuriomis susiduriate savo darbo vietoje

Jūsų pasiūlymai

Ačiū už atsakymus, nuoširdžiai dėkojame už bendradarbiavimą.